

FI lausuntopyyntö VV

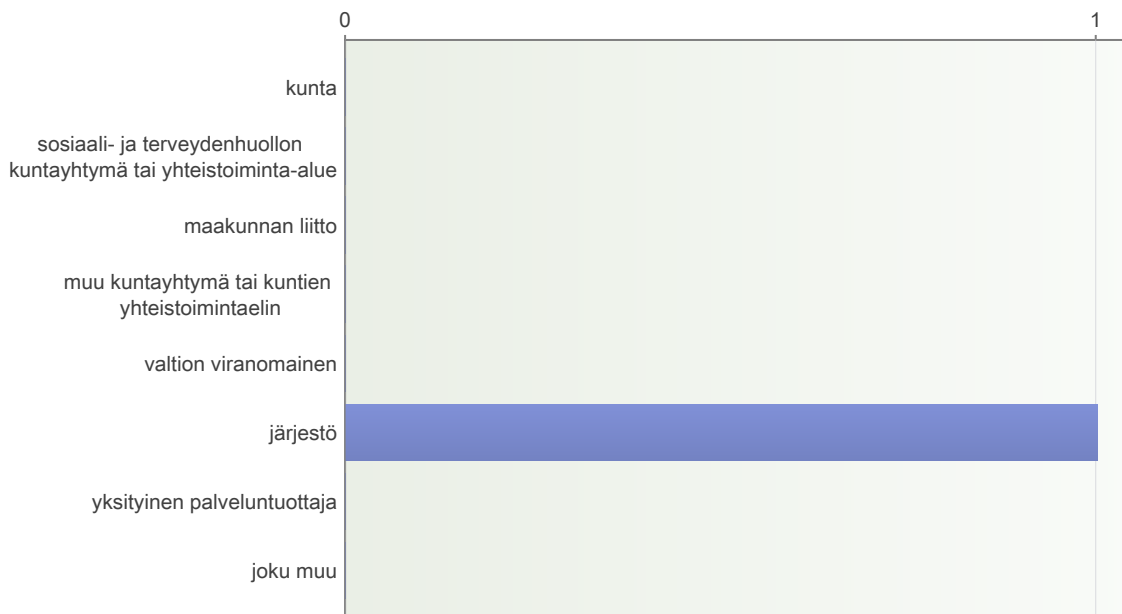
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Keskuskauppakamari	Johanna Sipola	johanna.sipola@chamber.fi		

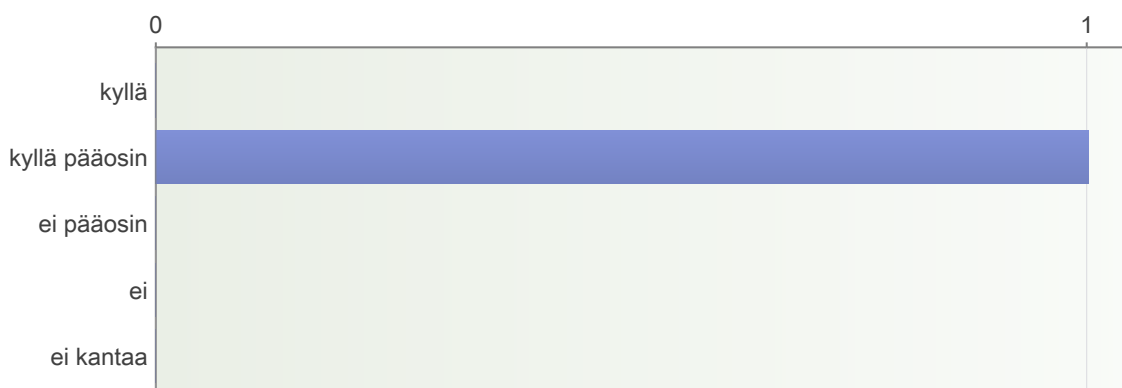
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitetty uudistus luo mahdollisuuden terveys- ja hyvinvointierojen sekä palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden parantamiselle. Valinnanvapauden astuttua voimaan kaikilla kansalaisilla olisi vapaus valita itselleen sote-keskus ja valinnanvapauden piiriin kuuluvien palveluiden tuottaja. Nykyisin valinnanvapautta ostaa itselleen vain osa kansasta. Uudistuksen jälkeen kaikilla asukkailla olisi mahdollisuus vaikuttaa omaan hoitoonsa ja valita itselleen sopivin vaihtoehto tulotasosta riippumatta.

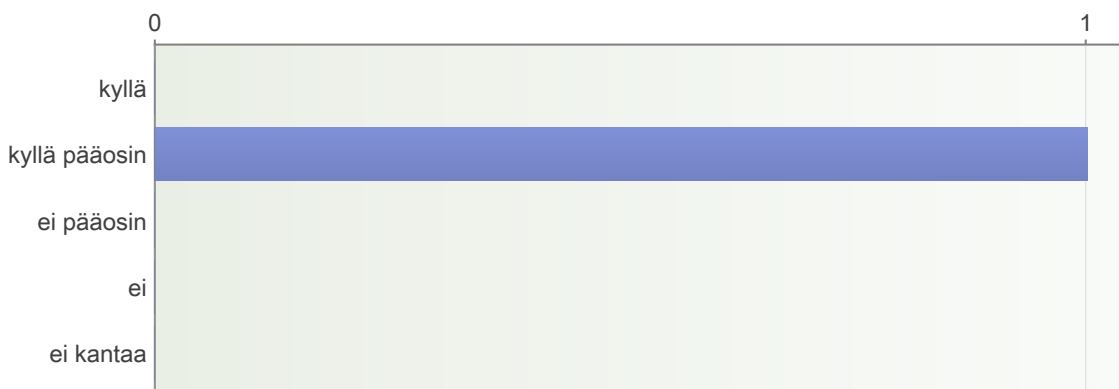
Palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden parantamiseksi on varmistettava, että toimivat markkinat pääsevät syntyään eri puolille Suomea. Tämä vaatii, että laki valinnanvapaudesta varmistaa kaikilta osin monituottajamallin toiminnan eli tasapuolisen kilpailuasetelman yksityisen, julkisen ja kolmannen sektorin palvelun tuottajille.

Näkemyksemme mukaan palveluiden yhdenvertainen saatavuus vaatii laissa säädetyn palvelulupauksen, joka määrittelee sen hoidon minimitason, joka kaikille kansalaisille kuuluu asuinpaikasta riippumatta.

Palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden kohdalla tulee pitää huolta ruotsinkielisen väestön mahdollisuudesta saada palvelua äidinkielellään.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

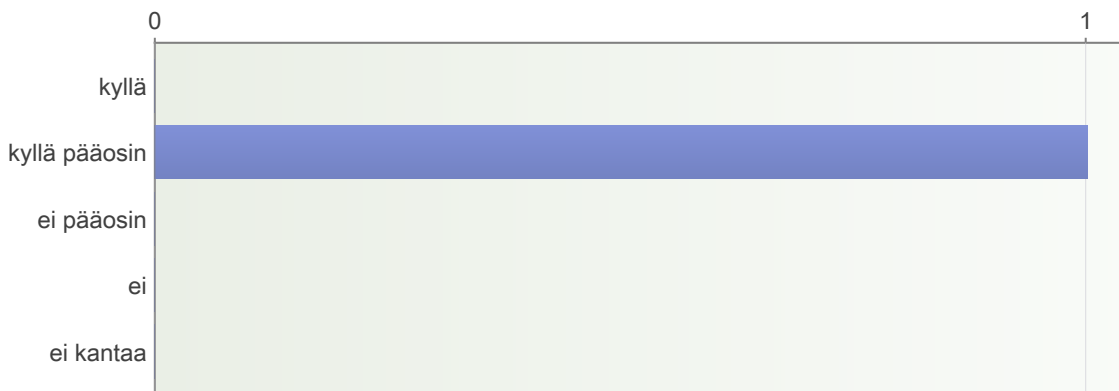
Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan vaikutusmahdollisuuksien kannalta on keskeistä, että valinnanvapaus toteutetaan suoran valinnan periaatteen mukaan, kuten suunniteltua.

Valinnanvapauden täysimittainen toteutuminen vaatii, että asiakas pääsee tekemään aktiivisen valinnan omasta sote-keskuksesta esimerkiksi ensimmäisen asiakaskäynnin yhteydessä. Tämä lakiluonnos esittää, että jos asiakas ei ole tehnyt valintaa ennen valinnanvapauden astumista voimaan, hänet listataan lähimmän sote-keskuksen asiakkaaksi ja hän voi tehdä uuden valinnan vasta vuoden päästä. Kauppakamarien näkemysten mukaan tämä rajoittaa asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihinsa, sillä moni herää käyttämään vapauttaan valita vasta, kun kohtaa tarvetta palveluille.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitettyssä muodossaan lakiluonnos lisää merkittävästi asiakkaiden valinnanvapautta nykyjärjestelmään verrattuna. Vaikka lakiluonnoksesta puuttuu vielä eräiltä osin säädösmateriaalia, pidämme kokonaisuutta oikeansuuntaisena.

Eryteisesti henkilökohtaisen budjetin käyttöönotto vanhuspalvelulain, vammaispalvelulain ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) mukaisissa muissa kuin suoran valinnan palveluihin kuuluvissa sosiaali- ja terveyspalveluissa on kannatettavaa.

Jotta asiakkaalla on mahdollista hakeutua parhaiten omaan tilanteeseen sopivaan palveluun, on varmistettava, että tieto eri palvelun tuottajien palveluiden laadusta on mahdollisimman avoimesti saatavilla.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palveluiden toimiva yhteensovittaminen vaatii saumatonta tiedonkulkua eri palvelun tuottajien välillä. Tämä ja koko uudistuksen onnistuminen edellyttää toimivia tietojärjestelmiä. Lakiluonnos luo oikeansuuntaiset puitteet palveluiden yhteensovittamiselle asiakkaan näkökulmasta. Suhtaudumme kuitenkin varauksella siihen, kuinka tietojärjestelmät saadaan toimimaan uudistuksen siirtymäajan puitteissa.

Pääsyn yhteisiin tietojärjestelmiin on oltava kustannuksiltaan ja teknisiltä vaatimuksiltaan mahdollista myös pienille toimijoille.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Arviomme mukaan uudistus luo edellytykset kustannusten kasvun hillitsemiselle, jos monituottajamalli toimii kilpailuneutraalisti. Syitä on kolme: 1. Kilpailu yksityisen ja julkisen sektorin välillä levittää parhaita käytäntöjä ja tehostaa varsinkin julkisen sektorin toimintaa. 2. Yhtiöittäminen tekee kustannuksista läpinäkyviä. 3. Uudistus tehostaa hoitoon pääsyä perustasolla, jolloin kustannussäästöjä syntyy erikoissairaanhoidon puolella.

Kustannusten kasvun hillitsemisessä keskeisessä asemassa on myös sosiaali- ja terveyspalveluiden integraation toteuttaminen onnistuneesti.

On kuitenkin vaikea arvioida, kuinka terveydenhuollon kustannukset kehittyvät uudistuksen jälkeen. On tiedostettava, että sosiaali- ja terveysjärjestelmien integroinnista on vähän kokemuksia maailmanlaajuisesti ja mallia on oltava valmis korjaamaan nopeasti matkan varrella kustannusten hallitsemiseksi.

Todennäköisesti suurin tehostamispotentiaali tulee realisoitumaan toimintatapojen ja palvelujen digitalisoitumisen kautta.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

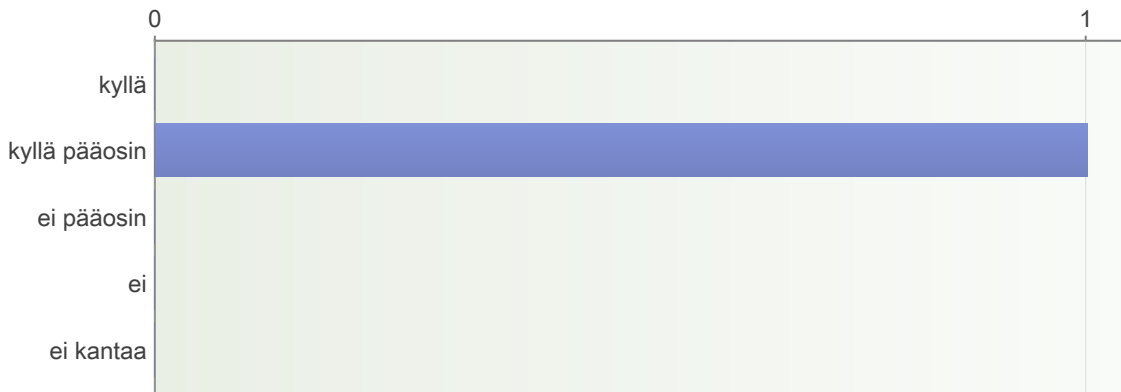
Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus lisää asiakkaan mahdollisuutta suoraan vaikuttamiseen, sillä asiakas voi ns. äänestää jaloillaan ja vaihtaa palveluntuottajaansa, jos hän ei ole tyytyväinen.

Maakuntavaaleissa maakuntien asukkaat voivat käyttää äänioikeuttaan ja valita edustajansa maakuntavaltuustoon.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote-markkinoiden avaaminen yrityksille ja yhteisöille ja siitä muodostuva kilpailu luo aivan uudenlaiset mahdollisuudet kehittää palveluinnovaatioita, jotka hyödyttävät asiakkaita ja luovat myös taloudellista kasvua.

Verkostomainen toiminta sote-sektorilla voi synnyttää uusia kasvu- ja innovaatioekosysteemejä.

Ehdotettu uudistus edistää toimintatapojen muutosta, sillä kilpailu ja kustannusten läpinäkyvyys kannustavat parhaiden toimintatapojen käyttöönottoon.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalouksista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiöitettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määrittellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

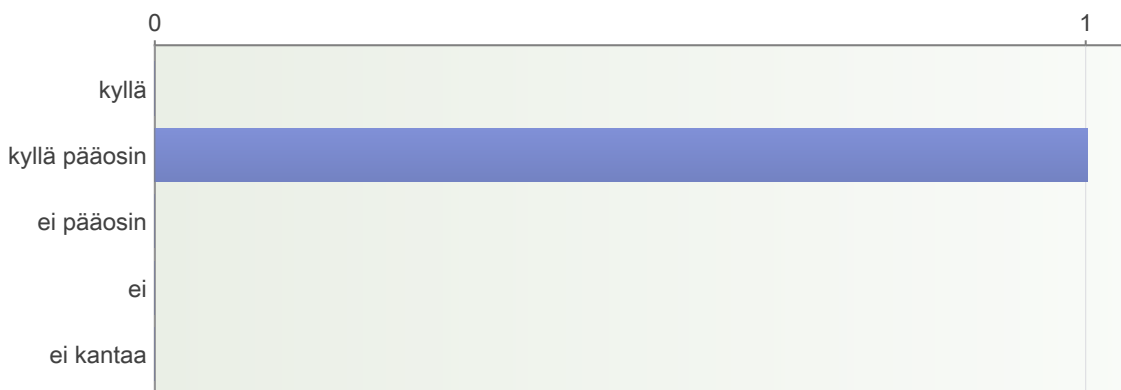
19. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos on oikean suuntainen, mutta vielä puutteellinen. Kuten lakiluonnoksessa huomautetaan, jatkovalmistelussa lakiin on lisättävä tarkempia määrittelyitä ja täsmennyksiä muun muassa siitä, mitä palvelukokonaisuuksilla ja -ketjuilla tarkoitetaan sekä tarkemmat kriteerit sille, mitä ovat yleiset oireet ja sairaudet.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

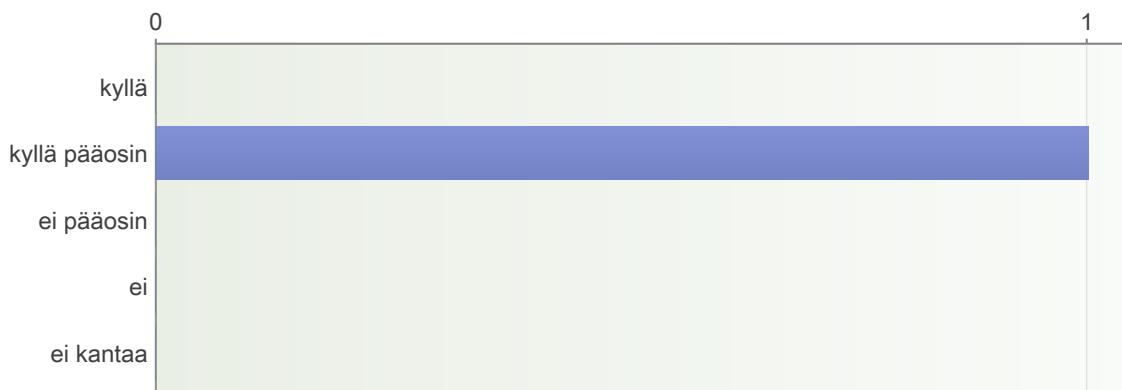
21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Arviomme mukaan lakiluonnos turvaa maakunnille riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun näkökulmasta. Huolenamme päinvastoin on, että maakunnat käyttäisivät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuuttaan liiallisesti niin, että asiakkaan vapaus valita heikentyisi tai palveluntuottajien välinen kilpailun tasapuolisuus kärsisi.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

23. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

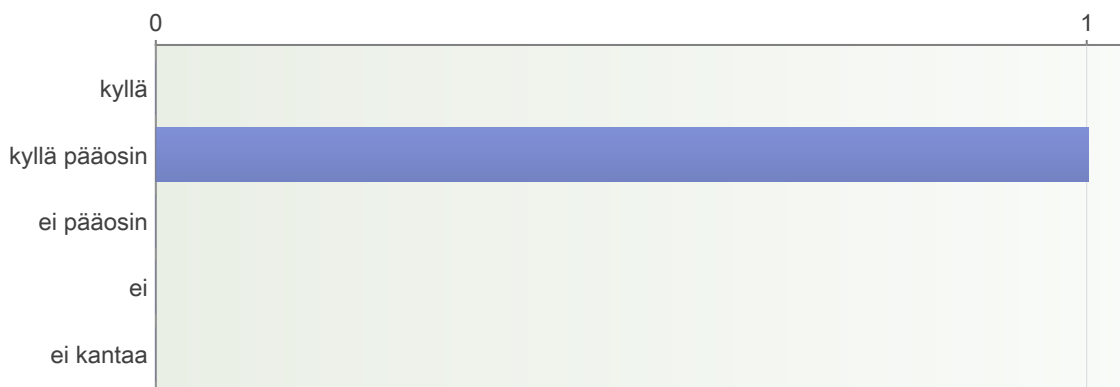
- Lakiluonnos on oikean suuntainen, mutta käytännön tarkennuksia vielä tarvitaan.

Haluamme korostaa, että toimivat markkinat vaativat, että sote-keskukset noudattavat lain kirjausta, joka velvoittaa suoran valinnan palveluntuottajaa antamaan asiakkaalle tietoa palvelun tuottajista, joilta asiakas voi saada palveluja maksusetelin perusteella. Maksuseteleiden käyttö edistää pienten yritysten syntymistä ja markkinoiden monipuolistumista.

Pidämme hyvänä, että suoran valinnan palveluntuottajalla säilyy kokonaisvastuu asiakkaan palvelukokonaisuudesta ja hoitojen laadusta.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

25. Vapaamuotoiset huomiot.

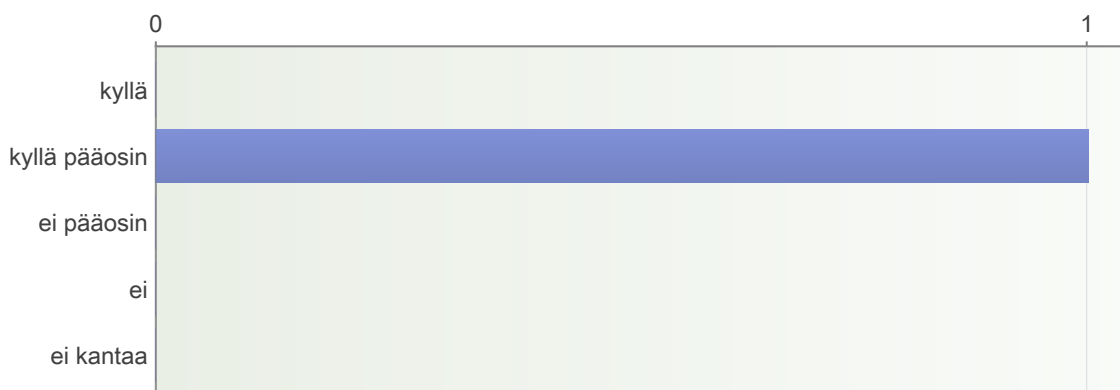
Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan mahdollisuus vaikuttaa säilyy, jos maksuseteliin liittyvä kirjaus laissa suoran valinnan palveluntuottajan velvoitteesta antaa tietoa kaikista palvelun tuottajista, joilta asiakas voi saada palveluja maksusetelin perusteella, toteutuu myös käytännössä. Tilanteissa, joissa suoran valinnan palvelun tuottaja tuottaa itse myös niitä itsenäisiä kokonaisuuksia, joita varten asiakas saa maksusetelin, on riskinä, että asiakas ohjataan automaattisesti käyttämään maksuseteli suoran valinnan palveluntuottajan tarjoamiin palveluihin.

Yleisesti on varmistettava, että asiakas saa mahdollisimman selkeää, avointa ja laajaa tietoa mahdollisuuksistaan ja että tämä tieto on helposti saatavilla.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

27. Vapaamuotoiset huomiot.

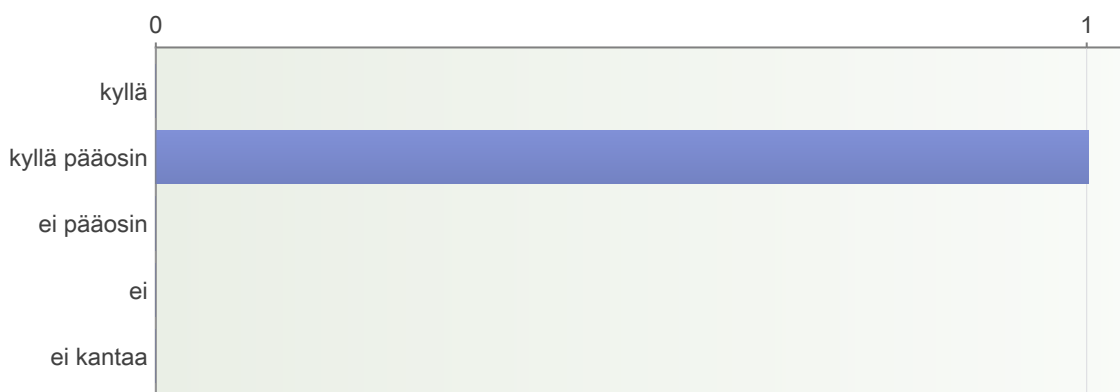
Vastaajien määrä: 1

- Vuoden karenssi uuden valinnan tekemiseen maakunnan liikelaitoksen ja sen toimipisteen suhteen on kohtalaisen pitkä aika. Asiakkaan mahdollisuutta vaihtaa pitäisi laajentaa muihinkin tapauksiin kuin vain asuinpaikan vaihtumiseen, esimerkiksi joidenkin tiettyjen sairauksien puhkeaminen voisi olla syy valita maakunnan liikelaitos uudelleen heti.

On varmistettava, että toimipisteen muuttaminen aikaisintaan vuoden päästä valinnasta on hallinnollisesti mahdollisimman helppoa asiakkaalle.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksen viidennen luvun 21 § määrittää, että maakunta ottaa asiakassetelin tarkemmasta käytöstä päätettäessä huomioon järjestämislain 26 §:ssä tarkoitetut sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet, maakunnan asukkaiden tarpeet ja järjestämislain 14 §:ssä tarkoitetun maakunnan palvelustrategian ja sen linjaukset muilta tuottajilta hankittavista palveluista. Järjestämislaki viittaa/suosittaa, että maakuntien pitäisi tavoitella yksityiseltä ja kolmannelta sektorilta asiakaseteleillä ostettavien palveluiden osuudeksi 15 % maakuntien palveluntuotannosta.

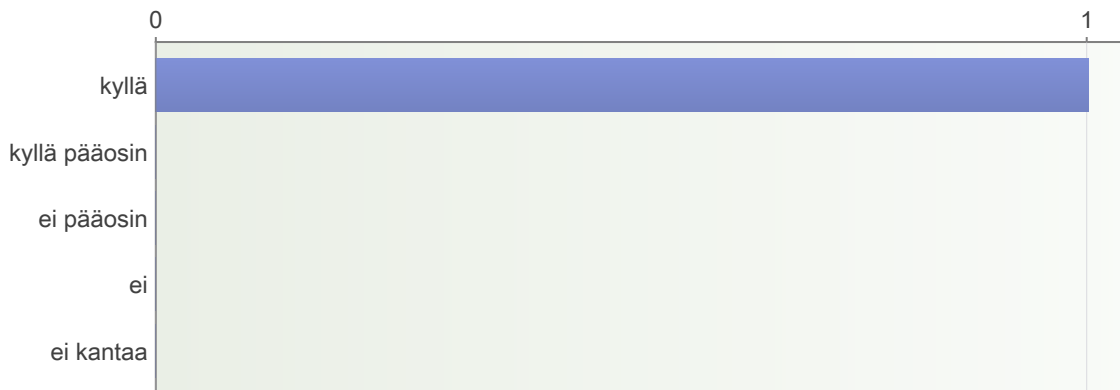
Näemme ongelmallisena, että laki ei velvoita 15 % vähimmäismäärää asiakassetelillä ostettaviin palveluihin vaan 15 %:n ”markkinaostojen” tavoite on vain suositus. 15 % on vaatimaton osuus ja osuuden pitäisi olla isompi, jotta asiakkaan vapaus valita toteutuu täysimittaisesti. Maakunnan tulee tarkastella asiaa asiakkaan näkökulmasta. Ohjaavana tekijänä asiakassetelillä ostettavien palveluiden määrässä tulee olla asiakkaan oikeus valita itselleen sopivimmat palvelut. Ohjaavana tekijänä ei saa olla esimerkiksi julkista palveluntuotantoa

suojelevat perusteet.

Toiseksi, ”markkinaostojen” tavoittelu asiakassetelijärjestelmällä on kokonaisuudessa jäykkä tapa toimia. Asiakasseteli järjestelmän sijaan sote-keskusten roolia erikoissairaanhoidon, erityisesti elektiivisten palveluiden järjestäjänä tulisi kasvattaa.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

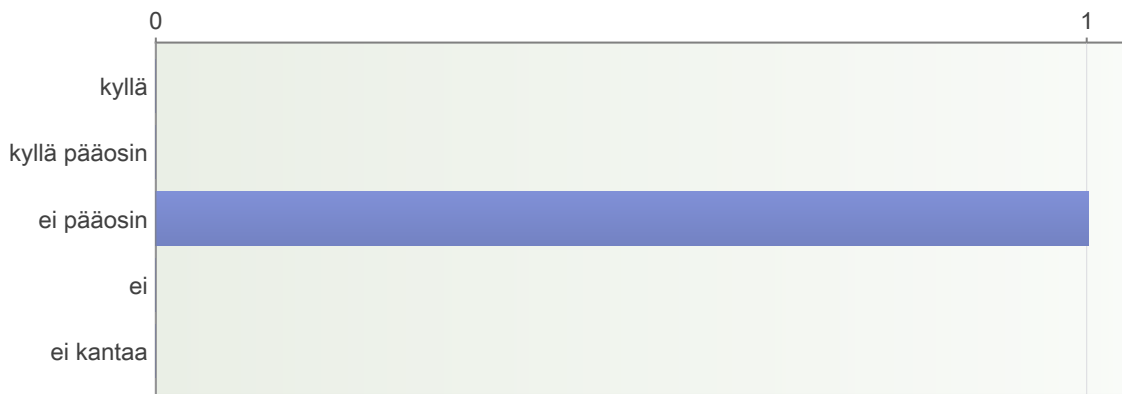
31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Näkemyksemme mukaan maakunnan ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet ovat jopa liialliset, koska 15 %:n tavoite ”markkinaostoihin” on liian pieni. Korostamme edelleen, että asiakassetelijärjestelmän sijaan sote-keskusten roolia erikoissairaanhoidon, erityisesti elektiivisten palveluiden järjestäjänä tulisi kasvattaa ja maakunnan ohjausvaikutusta asiakassetelijärjestelmällä pienentää.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

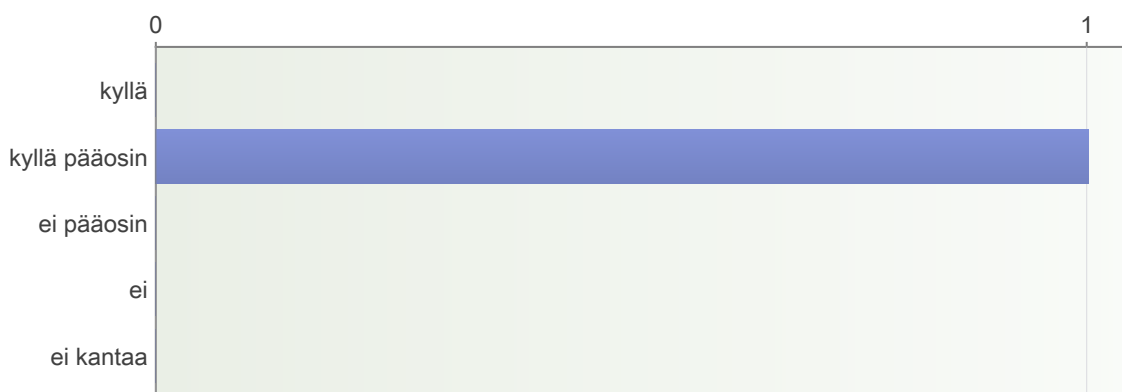
33. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos (yhdessä järjestämislain kanssa) ei velvoita maakuntia käyttämään asiakasseteliä riittävän laajasti. Maakunnat voivat halutessaan määritellä asiakassetelin piirin kuuluvien palveluiden määrän liian vähäiseksi, joka voi rajoittaa asiakkaan valinnanvapautta

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

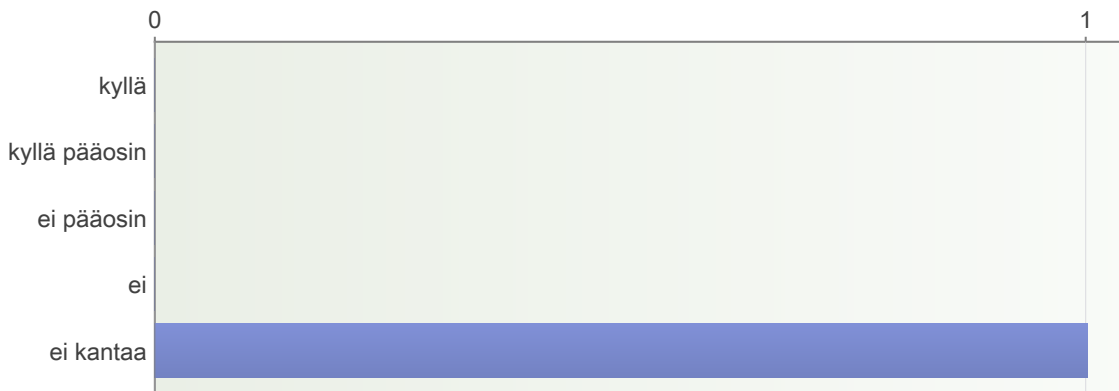
Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtaisen budjetin käyttöönotto lisää asiakkaan mahdollisuutta vaikuttaa omaan hoitoonsa merkittävästi. Henkilökohtaisen budjetin käytössä on varmistettava, että asiakas saa mahdollisimman selkeää, laajaa ja helposti saatavilla olevaa tietoa eri hoitovaihtoehdoista ja palveluntuottajista.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

37. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos on oikean suuntainen, mutta hyväksymismenettelyn ratkaisevat yksityiskohdat jäävät maakuntien päätettäväksi.

Uudistuksen tavoitteiden kannalta on tärkeää, että valinnanvapaus synnyttää toimivat markkinat, joiden myötä syntyy uusia yrityksiä, työpaikkoja ja kasvua. Toimivien markkinoiden syntymisen kannalta on keskeistä, että palveluntuottajien hyväksymismenettely ei ole liian monimutkainen tai tarpeettoman vaativa, vaan että hyväksymismenettely mahdollistaa listautumisen palveluntuottajaksi mahdollisimman sujuvasti ja tarkoituksenmukaisesti. Ylisääntelyä on vältettävä.

Hyväksymismenettelyn on mahdollistettava palvelun tarjoajien verkostomainen toiminta. Verkostomainen toiminta mahdollistaa vahvistaa varsinkin pk-yritysten pääsyä markkinoille.

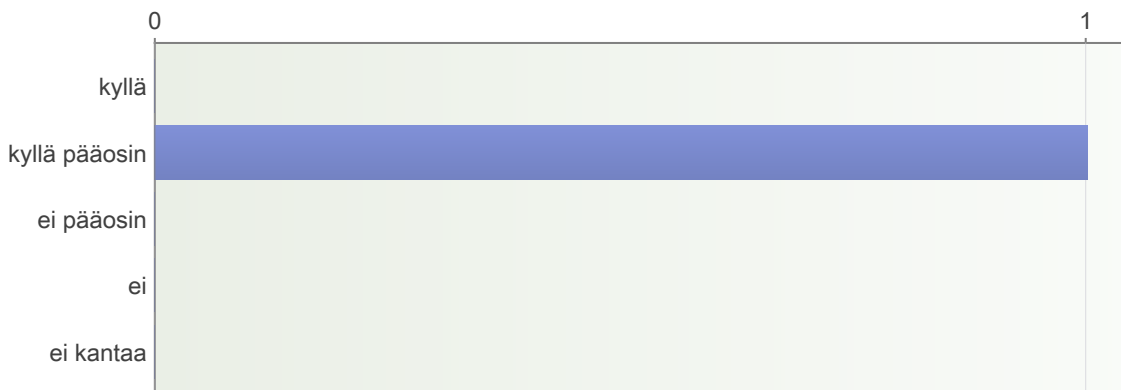
Valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden käyttäjäksi rekisteröitymisen, joka on vaatimuksena hyväksymiselle palveluntuottajaksi, tulee olla kustannuksiltaan kohtuullista. Tietojärjestelmän kustannuksissa on otettava huomioon palveluntuottajien erilaiset koot ja tehtävien laajuudet. Pienelle yritykselle liian korkeat tietojärjestelmäkustannukset saattavat muodostua esteeksi yrittämiselle.

Lakiluonnoksessa esitetään, että suoran valinnan palveluntuottajan on tuotettava palvelut kunnan kielellä toimipisteessä, joka sijaitsee yksikielisessä kunnassa, sekä suomeksi ja ruotsiksi toimipisteessä, joka sijaitsee kaksikielisessä kunnassa. Maakunta voi kuitenkin hakemuksesta myöntää suoran valinnan palvelun tuottajalle poikkeusluvan velvollisuudesta tuottaa kaksikielisessä kunnassa palveluja molemmilla kansalliskielillä. Tähän linjaukseen liittyen, toteamme, että poikkeusluvan hakemisen pitää olla yksinkertaista ja hallinnolliselta taakalta kevyttä. Kielellisen yhdenvertaisuuden toteutuminen on tärkeä asia, mutta joissakin suurissa kaksikielisissä kaupungeissa kuten Helsingissä, jossa on runsaasti palveluntuottajia molemmilla kansalliskielillä, kielivaatimukset eivät saa muodostua esteeksi yrittämiselle. Jatkossa tulisi myös harkita, voitaisiinko joitakin rajattuja palveluita tuottaa esimerkiksi pääkaupunkiseudulla englanninkielellä tai muulla kielellä, joilla esimerkiksi yhä laajeneva maahanmuuttajien väestö haluaa palveluita saada.

Lakiluonnoksen yksityiskohtaisista perusteluistakaan ei käy ilmi, mitä maakuntien mahdollisuus edellyttää akkreditointia suoran valinnan palvelun tuottajalta tarkoittaa. Joka tapauksessa akkreditoinnin ehtojen on oltava läpinäkyvät, eikä prosessin tule tuottaa kohtuutonta hallinnollista taakkaa yrityksille ja yhteisöille.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

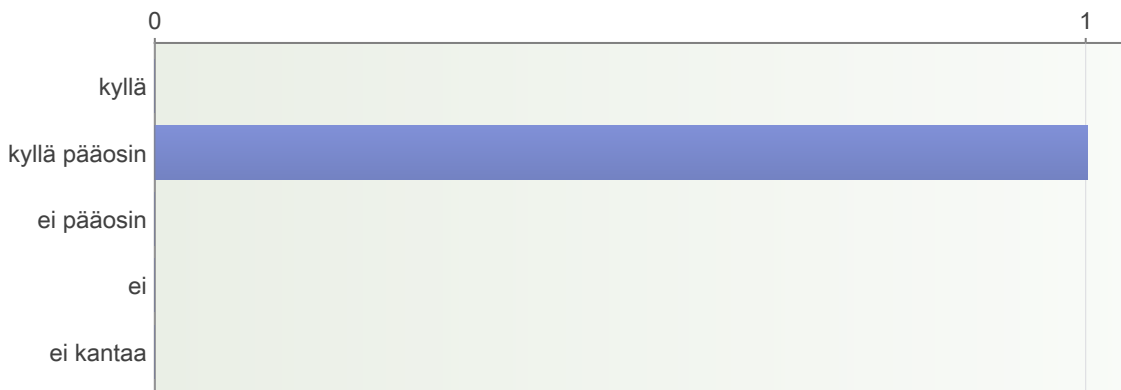
- Lakiluonnos on oikean suuntainen, mutta sopimusmenettelyn ratkaisevat yksityiskohdat jäävät maakuntien päätettäväksi. Sopimusohjaus tulee olemaan maakunnan keskeinen välinen tavoitellun sosiaali- ja terveyspalvelujen integraation toteuttamisessa. Maakuntien tulee panostaa merkittävästi sopimusohjauskulttuurin kehittämiseen. Tässä tulee ottaa mallia yksityisen sektorin luomista hyvistä käytänteistä.

Luonnoksen 7 luvun 36 §:n kirjaus siitä, että ”Maakunta ja palveluntuottaja voivat sopia myös muista kuin 1 momentissa säädettyistä asioista, jotka koskevat palveluiden tuottamista”, jättää avoimeksi, mitä kaikkea sopimukseen voidaan lisätä. Käytännössä tämä antaa maakunnille vallan laatia sellaisia sopimuksia kuin ne katsovat parhaaksi. On varmistettava, että sopimuksista ei tule liian monimutkaisia, vaan että ne säilyvät tarkoituksenmukaisina. Liian vaativat sopimusehdot eivät saa vääristää kilpailua vaan sopimusehtojen on kohdeltava eri toimijoita kilpailuneutraalisti, eivätkä sopimusehdot saa suojata maakunnan omaa tuotantoa. Liian yksityiskohtaisella ohjeistuksella voidaan hidastaa uusien toimintatapojen, esimerkiksi etälääketieteen, käyttöönottoa.

Luonnoksen 7. luvun 38 §:n mukaan maakunta voi päätöksellään muuttaa 36 §:ssä tarkoitettua sopimusta. Maakunnan päättämät muutokset tulevat voimaan maakunnan ilmoittaman siirtymäajan jälkeen, mutta aikaisintaan 30 päivän kuluttua siitä, kun palvelun tuottajan katsotaan saaneen muutoksesta tiedon. 30 päivän siirtymäaika maakunnan yksipuolisesti ilmoittamiin sopimusehtojen muutoksiin saattaa joissakin tapauksissa olla liian lyhyt.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksen luku 8 mahdollistaa tulkintamme mukaan verkostomaisen toiminnan palveluntuottajien kesken. Uudistuksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta on tärkeää, että sote-keskuksia voivat perustaa myös useammat yrittäjät yhdessä verkostomaisesti toimien.

On myös varmistettava, että maakuntien sopimuksien sisältö ei hankaloita verkostomaista toimintaa.

On hyvä, että laissa viitataan kilpailulain soveltamiseen ja määrätään kuluttaja- ja kilpailuvirastolle oikeus puuttua maakunnan kilpailulain vastaiseen menettelyyn. Uudistuksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta reilu kilpailu eri palvelun tuottajien välillä on keskeinen elementti.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

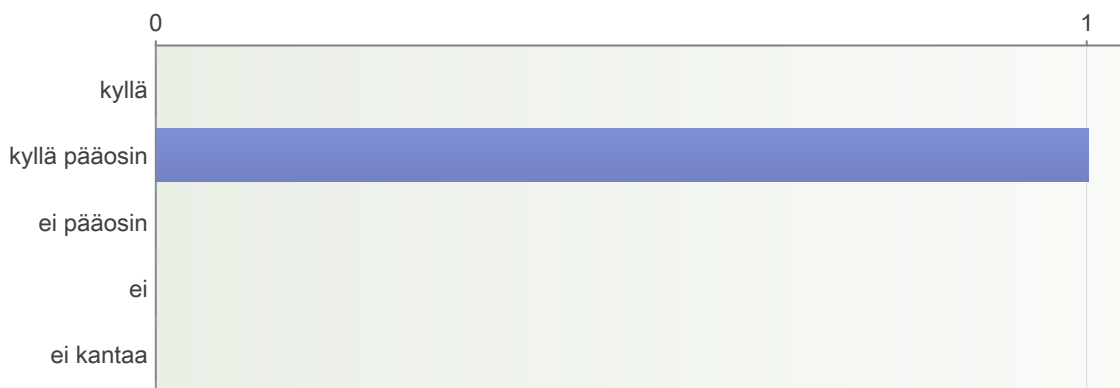
- Palveluntuottajien korvausjärjestelmän tulee olla riittävän yksinkertainen ja tulonmuodostuksen kannalta ennustettava. Tarpeettomilla tai ylihinnoitelluilla palveluilla ei saa voida rahastaa. Tämä puoltaa pitkälti kapitaatio-malliin perustuvaa korvausjärjestelmää.

Kiinteän maksun osuus ei ole kuitenkaan riittävän suuri suunhoidon osalta. Suunhoidon kustannukset rakentuvat suoritetuista hoitotoimenpiteistä, joten suunhoidon osalta palvelun tuottajan korvauksen tulisi olla enemmän suoriteperusteista tai kiinteän maksun olisi oltava rahamäärältään suurempi.

Korvaustasoon on kiinnitettävä huomiota myös yleisesti, sillä Ruotsissa etenkin pk-yritykset ovat olleet ongelmassa liian alhaisen korvaustason kanssa. Liian alhainen korvaustaso estää etenkin pk-yrityksiä aloittamasta toimintaa, koska niillä ei ole entuudestaan pääomapuskureita.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

47. Vapaamuotoiset huomiot.

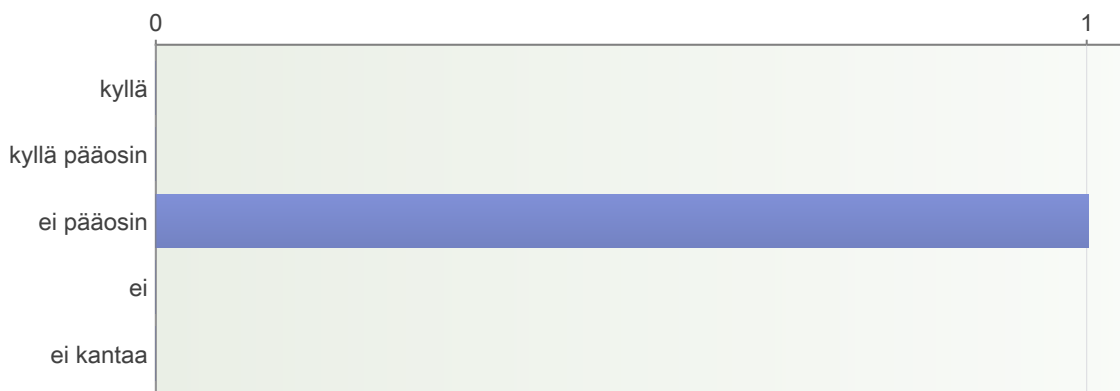
Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos on oikean suuntainen, mutta yksityiskohdat siitä, mitä kannustepohjaiset tai suoriteperustaiset korvaukset voisivat käytännössä olla, puuttuvat vielä.

Kiinteän maksun ja muiden korvausten lisäksi on varmistettava, että maakuntien omat yhtiöt eivät saa ”piilorahoitusta” ja siten epätervettä kilpailuetua muihin toimijoihin esim. maakuntien omien yhtiöiden on maksettava toimipaikoistaan markkinaehtoinen vuokra.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

49. Vapaamuotoiset huomiot.

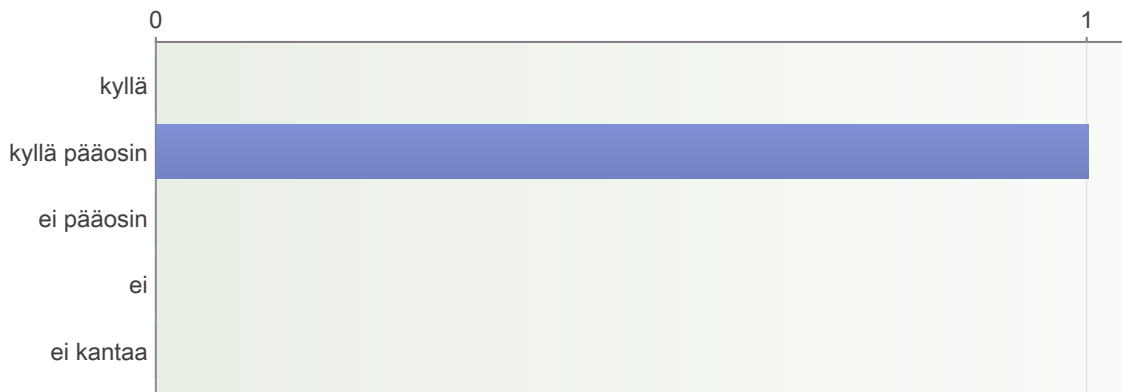
Vastaajien määrä: 1

- Siirtymäsäännösten mukaan, jos maakunnan asukas ei ole valinnut sote-keskusta viimeistään 14 päivää ennen tuotantovastuun siirtymistä suoran valinnan palvelun tuottajille, maakunnan on osoitettava asukkaalle sote-keskus, joka on parhaiten asukkaan saavutettavissa.

Lakiin tulisi lisätä velvoite asiakkaalle tehdä aktiivinen valinta esimerkiksi ensimmäisen sote-keskuskäynnin yhteydessä. Kapitaatio-korvausta ei tulisi myöskään maksaa passiivisista asiakkaista, vaan vasta valinnan tehneistä.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

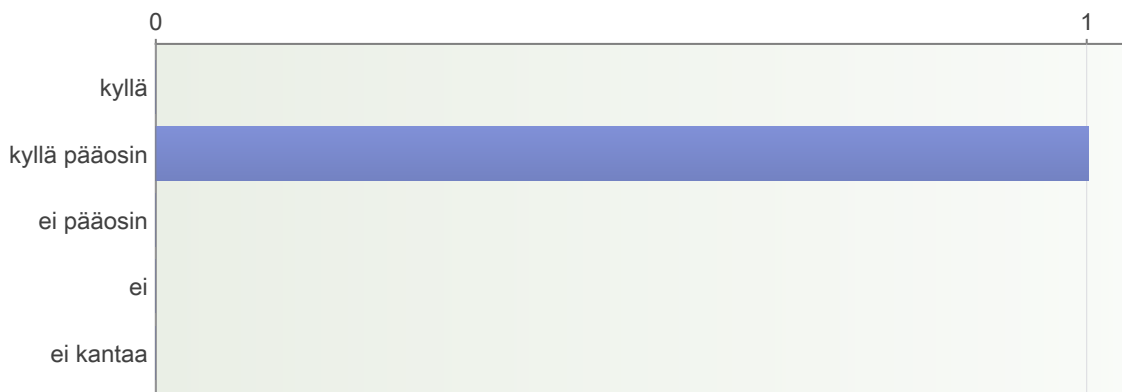

51. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tärkeintä valinnanvapauden onnistumisen kannalta on, että monituottajamalli toteutuu kilpailuneutraalista alusta alkaen. Jotta toimivat markkinat syntyvät, julkisilla, yksityisillä ja kolmannen sektorin toimijoilla on oltava tasapuolinen kilpailuasetelma. Kriittinen hetki monituottajamallin onnistuneelle toteutumiselle on jo käynnissä, kun valmistelut maakunnissa ovat alkaneet. Maakuntia tulisi velvoittaa ottamaan myös yrityksiä mukaan tulevan valinnanvapauden valmisteluihin. Valmisteluita ei voida tehdä vain nykyisen julkisen sektorin näkökulmasta vaan myös yritysten näkökulma on otettava huomioon.

Toinen maakuntiin liittyvä riski on, että maakunnat hankaloittavat/estävät markkinoiden syntyminen luomalla liian byrokraattisen ja vaativan hyväksymismenettelyn palvelun tuottajille tai että maakunnat estävät uusien, pienien yritysten markkinoille pääsyn laatimalla liian monimutkaisia ja vaativia sopimuksia palvelun tuottajille.

Uhka markkinoiden syntyemiselle ovat myös tietojärjestelmät. Ensinnäkin niiden on oltava saatavissa ja toimivia ja toiseksi, tietojärjestelmien käyttökustannukset ja tekniset vaatimukset eivät saa olla niin kalliita, että ne muodostaisivat esteen pienten yritysten markkinoillepääsulle.

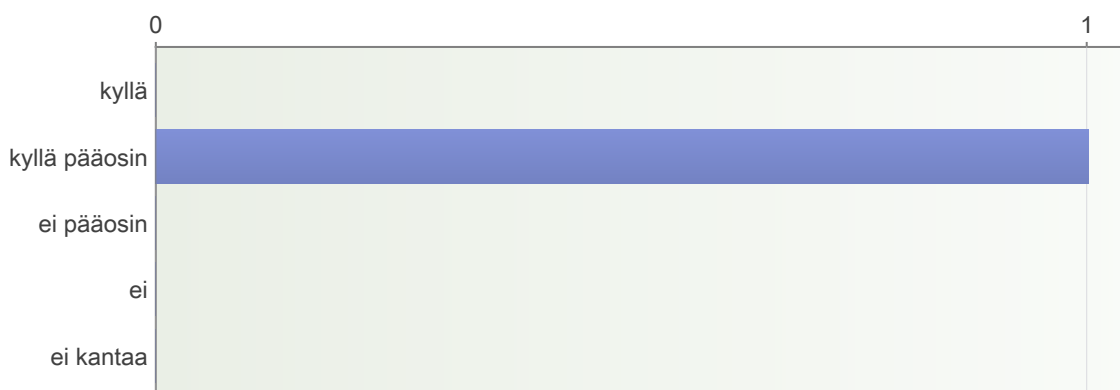
Maksusetelin ja asiakassetelin käytön yhteydessä on varmistettava, että asiakas saa avoimesti ja laajasti tietoja mahdollisuuksistaan käyttää eri palvelun tuottajia. Maksusetelin ja asiakassetelin aktiivinen käyttö synnyttää markkinoita.

Maakuntia on myös veloitettava edistämään markkinoiden syntymistä niin, että maakunnat tavoittelevat asiakassetelin käytössä mahdollisimman laajaa yksityiseltä sektorilta ostettavien palveluiden osuutta. Järjestämislain 15 %:n osuuden markkinoilta ostettaviin palveluihin pitäisi olla veloitettava minimi.

Suunniteltua suurempi osuus erikoissairaanhoidon palveluista pitäisi siirtää valinnanvapauden piiriin.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tärkeää on, että verkostomainen toiminta mahdollistetaan suunnitellusti. Pienten yritysten ja kolmannen sektorin toimijoiden on esimerkiksi pystyttävä muodostamaan sote-keskuksia yhdessä.

Maakunnilla on iso rooli siinä, että pienten toimijoiden pääsy markkinoille mahdollistetaan. Maakuntien vaatimukset palvelun tuottajille pitää olla oikein mitoitettuja niin, että pieniä toimijoita ei suljeta markkinoilta.

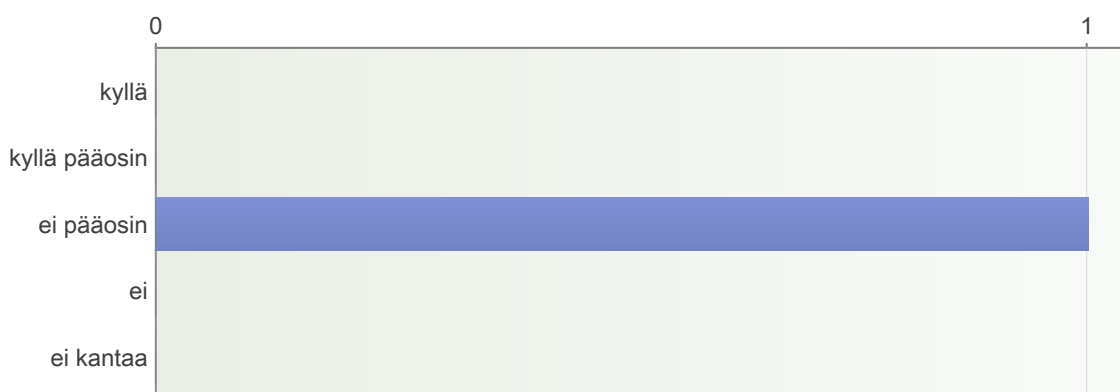
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- On odotettavaa, että valinnanvapaus nostaa hoidon laatua. Kilpailu levittää parhaita käytäntöjä toimijoiden keskuudessa, ja kilpailu asiakkaista sekä avoimesti saatavilla oleva arviointi palvelun tuottajan tarjoaman hoidon laadusta ohjaa palvelun tuottajat kilpailemaan hoidon laadulla ja parantaa siten ihmisten terveydenhoitoa.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

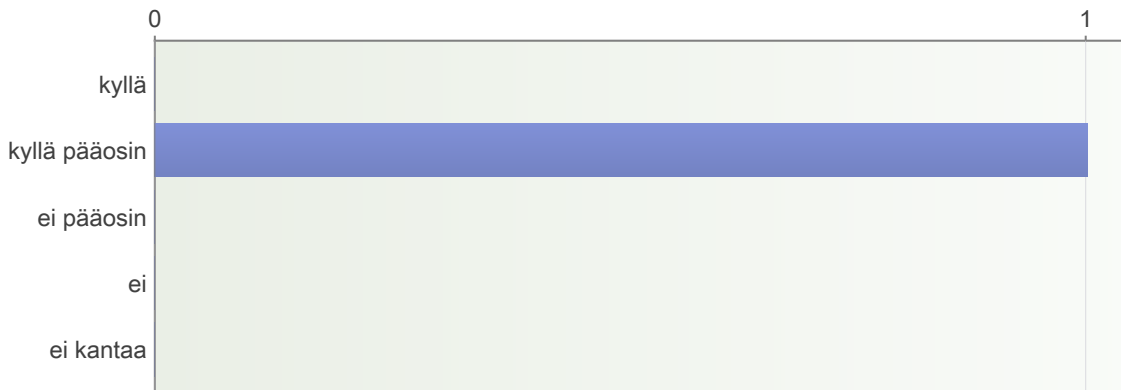
59. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Hammashoidon näkökulmasta suunniteltu korvausjärjestelmä ei takaa järjestelmän toimivuutta niin, että markkinoita syntyisi ja asiakkaiden valinnanvapaus toimisia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistusten vaikutuksia on vaikea arvioida, kun otetaan huomioon, että uudistuksessa ollaan luomassa täysin uudenlaista järjestelmää sosiaali- ja terveyspalveluiden toteutukselle. Arviomme mukaan vaikutusten arvioinnissa on onnistuttu kohtuullisesti.

Näkemyksemme on, että uudistuksen tultua voimaan kehittämistä on jatkettava ja korjauksia tehtävä sitä mukaan, kun todelliset vaikutukset alkavat näkyä.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- -

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan valinnanvapauden lisääminen sote-palveluissa on voimakas kansainvälinen trendi, joka pohjautuu yleisen koulutustason nousuun ja kulutuskäyttäytymisen muuttumiseen. Paineet irtautua Suomessakin viranomaisholhouksesta yksilön sosiaali- ja terveystalouteen liittyen ovat suuret, eivätkä ne riipu kulloisistakin poliittisista voimasuhteista. Valinnanvapauden kannatus kansalaisten keskuudessa puoluekannasta riippumatta on korkea.

Esitetyssä muodossa lakiluonnos lisää merkittävästi asiakkaiden valinnanvapautta nykyjärjestelmään verrattuna. Vaikka lakiluonnoksesta puuttuu vielä joiltain osin säädösmateriaalia, voidaan sitä pitää kokonaisuutena oikeasuuntaisena.

Sote- ja maakuntauudistus on kauppakamarien näkemyksen mukaan kokonaisuus, joka pitää sellaisena myös toteuttaa. Maakuntauudistusta ei pidä toteuttaa, ellei myös sote-uudistus ja valinnanvapaus toteudu samanaikaisesti. Valinnanvapauden lykkääminen myöhemmin toteutettavaksi ei ole näkemyksemme mukaan kokonaisuuden kannalta hyväksyttävää.

Kriittinen vaihe sote-uudistuksen onnistuneen toteutuksen kannalta on jo käynnissä, kun uudistuksen valmistelut on aloitettu maakunnissa. Kauppakamarit edellyttävät, että yritykset otetaan mukaan uudistuksen toteuttamisen suunnitteluun ja valmisteluihin. Uudistusta ei voida valmistella yksinomaan nykyisten julkisten toimijoiden näkökulmasta.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.